

Tillbaka till Jesus

"Jag är Den Gode Herden"

Predikan, Korskyrkan, Borås, 18 oktober 2009, Micael Nilsson

*"Jag är den gode herden.
Den gode herden ger sitt liv för fåren."
(Joh 10:11)*

Varje vår anordnar vår äldregrupp en vårutfärd med buss. Ett år besökte vi en fårfarm. Den nutida herden visade sig vara en effektiv företagare. Hans högra hand var en vallhund. På ett kommando från herden försvann hunden in i skogen i en enorm fart. Kaos verkade uppstå inne i buskaget, men hunden hade tydligen full kontroll på allt, för några sekunder senare kom han ut med hundratals får, som han sedan jagade samman i en prydlig formation mitt på det öppna fältet. Det var en imponerande uppvisning. Efter att ha beundrat de fina små lammen vid sina kärleksfulla mödrars sida bjöds vi in i bondens eget kaffe. Där serverades kaffe och smörgås med... lammkött. Sällan har jag väl ätit så gott med så tungt hjärta. Den moderna herden, kunde en blödig djurvän konstatera, verkade ha mer med den bibliska slaktaren än den bibliska herden att göra.

Så här beskrivs en israelisk herde: *"Man kan möta honom på någon öde hed, där hyenorna ylar om natten. Väderbiten står han där lutad mot sin stav och ser ut över sin skingrade hjord. Vart och ett av fåren bär han på sitt hjärta, och då börjar man förstå, varför herden i Juda land har intagit en så framträdande plats i sitt folks historia, varför man talade om konungen som herde och varför Kristus talade om herden, när han ville visa vad det innebär att ge ut sig själv."* När Jesus nu säger att han är Den Gode Herden är det denna bild som framkallas i åhörarnas sinnen. Inte bilden av en herde på en motorcykel, med en trimmad varg vid sin sida och med en restaurang som serverar helstekt lamm över öppen eld. Bilden av Den Gode Herden är en av Bibelns mest älskade gudsbilder. Idag ska vi ta reda på varför.

Bilden av Den Gode Herden är en gudsbild

Av alla psaltarsalmer är Ps 23 den mest lästa. Ps 23:1-4: *"Herren är min herde, mig skall inget fattas, han låter mig vila på gröna ängar, han för mig till vatten där jag finner ro, han vederkvicker min själ, han leder mig på rätta vägar, för sitt namns skull. Om jag än vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag inget ont, ty du är med mig, din käpp och stav, de tröstar mig."*

En annan viktig text om herden är orden från Hes 34:11-16: *"Så säger Herren Gud: Jag skall själv ta hand om mina får och vårda dem. Som herden vårdar sig om sin hjord när han har sina får omkring sig, de skingrade, så skall jag vårda mina får och rädda dem från de platser dit de skingrades den dag då moln och töcken rådde. Jag skall hämta dem hos de främmande folken, samla in dem från främmande länder och*

föra dem till deras eget land. På Israels berg, i dess dalar och bebodda trakter skall jag valla dem. På ett gott bete skall jag driva dem i vall. Deras ängar skall vara på Israels höga berg. Där skall de få komma till ro på härliga ängar. Saftigt bete skall de finna på Israels berg. Jag skall själv valla mina får och låta dem komma till ro, säger Herren Gud. Jag skall leta efter de vilsegångna och hämta hem de bortsprungna, jag skall förbinda de skadade, hjälpa de sjuka och se till de starka och välmående. Jag skall valla dem på det rätta sättet.”

Detta är en profetia där Gud först dömer ett falskt ledarskap med orden Hes 34:2-4: ”Människa! Profetera mot Israels herdor, profetera och säg till dem: Så säger Herren Gud om herdarna: Ve Israels herdor, som bara vallar sig själva! Är det inte fåren som herdarna skall valla? Ni använder mjölken, gör kläder av ullen och slaktar de bästa djuren. Ni vallar inte fåren. Ni har inte hjälpt de svaga, inte botat de sjuka, inte förbundet de skadade. Ni har inte hämtat hem de bortsprungna, inte letat efter de vilsegångna. Och de starka fåren har ni behandlat hänsynslöst.” Utan tvekan är det detta Jesus hänvisar till när han nu säger det rakt ut: - Jag är den herden. ”Jag skall leta efter de vilsegångna och hämta hem de bortsprungna, jag skall förbinda de skadade, hjälpa de sjuka och se till de starka och välmående.”

Bilden av Den Gode Herden handlar också om oss

Jesus liknar oss med får. Jag måste erkänna att min kunskap om får är aningen tunn. Dessbättre fann jag en liten skrift som hette ”A beginner’s guide to raising sheep”. Där fick jag lära mig följande:

Får är inte alls så dumma djur som ryktet säger. Ett IQ test visar att fåret står strax under grisen i intelligens, men väl i nivå med andra boskapsdjur. Får kan t.ex. lära sig sitt namn och gensvara på det.

Däremot är fåret ett bytesdjur och därför ett otryggt och ängsligt djur. Deras överlevnadsstrategi är flockbeteendet. Det är lättare för ett rovdjur att fånga ett ensamt djur, därför klungar får ihop sig i stora flockar.

En annan utmärkande sak för ett får är behovet av att följa någon. Om ett får rör sig följer de andra efter, oavsett om det är en bra idé eller inte. År 2006 tvingades t.ex. en herde i östra Turkiet se inte mindre än 400 får gå över ett stup och falla 15 meter ner och slå ihjäl sig. Så stark var fårens instinkt att följa ledaren.

Får är dessutom mycket sociala djur. Om det inte ser andra får omkring sig kommer de att bli stressade. Enligt vissa forskare krävs det åtminstone fem får i flocken för att fåret ska bete sig på ett naturligt sätt.

Fåret har en mycket utvecklad hörsel. För att undvika att skapa stress ska det alltså tilltalas med en lugn och stilla röst. Ovana ljud skrämmer istället fåret.

En annan intressant sak är fårets aptit. Får är nästan alltid hungriga, och behöver hjälp med att finna rätt betesmarker.

Så säger Jesus alltså att vi liknar får. Vi är med andra ord ganska ängsliga varelser. Ofta måste Gud säga: - Känn ingen oro. Vi behöver ledare, vi behöver någonting och Någon att följa. Vi är hungriga, långtande och otillfredsställda. Med allt detta vill Jesus säga att vi behöver Gud. Ett får klarar sig inte utan sin herde. Det behöver herdens hjälp för att finna föda. Det behöver herdens beskydd. Det behöver herdens ledning.

Bilden av Herden handlar om tillfredsställelse

”Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de skall ha liv, och liv i överflöd.”, säger Jesus i sitt tal om Den Gode Herden, Joh 10:10.

”Du bereder för mig ett bord i mina ovänners åsyn, du smörjer mitt huvud med olja och låter min bågare flöda över.”, sjunger David i Psaltarens herdepåsalms, Ps 23:5.

När Jesus säger att han är den gode herden, säger han med det att han är beredd att ta ansvar för din inre mättnad. Han vill ge dig liv och tillfredsställa din längtan efter kärlek, bekräftelse, tröst och glädje.

Bilden av Herden handlar om beskydd

Jag har haft anledning att tänka mycket omkring den här frågan för min egen del. De senaste åren har vår familj mött mycket sorg. Jag har undrat: Vad är Guds beskydd? Vad är det Jesus egentligen lovar när han lovar att vara Den Gode Herden, som skyddar sina får med sitt liv?

När jag läser Ps 91 verkar allt så enkelt: ”Den som bor i den Högstes skydd och vilar i den Våldiges skugga, han säger: ”Herren är min tillflykt och min borg, min Gud som jag förtröstar på.” Han räddar dig från jägarens nät och från den förhärjande pesten. Han täcker dig med sina vingar, under dem finner du tillflykt, hans trofasthet är en sköld och ett bålverk. Du behöver inte frukta nattens fälor eller pilen som flyger om dagen, inte pesten som smyger i dunklet eller farsoten som härjar i middagshettan... Inget ont skall drabba dig, ingen olycka komma nära ditt hus. Han skall befalla sina änglar att skydda dig var du än går. De bär dig på sina händer, så att du inte stöter foten mot någon sten. Över lejon och ormar går du fram, du trampar på vilddjur och drakar.

Ps 91 är en älskad psalm. Orden är poesi. Orden är klara och rena och livgivande som vattnet i en fjällbäck. ”Inget ont skall drabba dig...”

Men vad gör vi av sådana ord, när det onda ändå drabbar oss? Lovar verkligen Bibeln att en kristen människa aldrig ska behöva bli sjuk, eller möta sorg och besvikelser? Och om det nu är så att vi kan gå fritt över både drakar och demoner, varför säger då Gud åt Josef och Maria att de måste fly till Egypten med den nyfödde Frälsaren?

Visst är Ps 91 Guds ord till oss, och därför sant. Det finns någonting sådant som Guds beskydd. ”Han skall befalla sina änglar att skydda dig var du än går.” Jag tror på det. Jag minns ett samtal med en kvinna som börjat komma till vår kyrka i Huskvarna. Hon hade det mycket tufft. Hennes hemförhållanden var förskräckliga och hon var väldigt bruten. En sen kväll skulle hon gå genom dalen och Huskvarna ån, och hon var rädd. Nu måste du förstå, hon var ny i tron och inte så känd med bibelberättelserna. Därför var hennes fråga så uppriktigt fylld av förvåning när hon nu frågade mig: - Och när jag stod där såg jag plötsligt en mycket lång man i vita kläder vid min sida som följde mig genom dalen. Micael, vad var det? Jag svarade: - Märta, jag tror att det var en ängel. För det finns något sådant som Guds beskydd.

Jag tror att du ska läsa Ps 91, men jag tror också att du måste läsa Ps 91 i sitt sammanhang, tillsammans med många andra bibelstycken som kompletterar bilden. Så kom ihåg att aposteln Paulus också skriver om sitt eget liv, 2 Kor 11:23-28: "Jag har arbetat mer än de flesta, suttit i fängelse mer än de flesta, fått prygel i övermått och ofta riskerat livet. Av judarna har jag fem gånger fått fyrtio minus ett slag, tre gånger har jag slitit spö, en gång har jag stenats, tre gånger har jag lidit skeppsbrott, ett helt dygn har jag drivit omkring på öppna havet. Ofta har jag varit ute på resor, utsatt för faror i floder, faror från rövare, faror bland landsmän och bland hedningar, faror i städer, i öknar och på havet, faror bland falska bröder. Jag har arbetat och slitit och ofta vakat, jag har svultit och törstat och ofta fastat, jag har frusit och varit utan kläder. Till allt annat kommer det som trycker mig varje dag: mina bekymmer för alla församlingarna." Och inte nog med det. Paulus fick t.o.m. ge sitt liv för Kristus, som martyr i Rom. Hur får vi ihop det här med orden om att "inget ont ska drabba dig?" Levde inte Paulus under Guds beskydd? Jo, visst gjorde han det. Står inte Gud för sina löften? Jo, visst gör han det. Men att Guds beskydd skulle innebära ett liv utan problem är en alldeles för ytlig förståelse av vad Guds beskydd är. Guds beskydd innebär inte att svåra saker inte inträffar då och då. Guds beskydd innebär inte att vi inte möter sorg, att vi aldrig blir sjuka, att våra planer aldrig kommer på skam.

Enligt en rapport i slutet av år 2007 från den katolska organisationen Kirche in Not (Kyrka i nöd) möter minst 170 000 kristna martyriet för sin tro, varje år. Betyder det att Guds vittneskydd är ett dåligt beskydd? Betyder det att Gud inte kan beskydda sin kyrka? Nej, det betyder det inte. Gud står för sina löften, men vi måste också förstå Guds löften. Lyssna till ett annat bibelsammanhang som hjälper oss några steg på vägen, 1 Petr 1:3-5: "Välsignad är vår herre Jesu Kristi Gud och fader. I sin stora barmhärtighet har han fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda, till ett arv som inte kan förstöras, fläckas eller vissna och som väntar på er i himlen. Ty Guds makt beskyddar er genom tron fram till den frälsning som finns beredd att uppenbaras i den sista tiden.

"Guds makt beskyddar er genom tron fram till den frälsning som finns beredd att uppenbaras i den sista tiden." Bibeln säger två ting om dig som är kristen: du är frälst, och du skall bli frälst. Det är ingen motsättning i detta. När du gjorde Jesus till din Frälsare blev du frälst. Han förlät dig dina synder, Guds ande födde dig på nytt, Guds liv tog sin boning i ditt liv... du är frälst. Men det är också sant att du inte lever i en frälst värld än. Den här världen är under ockupation under synd och död och ondska. Men en dag ska du leva som en frälst människa i en frälst värld. Det kommer inte att finnas något ont i ditt liv, och det kommer inte heller att finnas något ont i den värld du lever i.

Låt oss tänka klart nu: Vad kan hålla dig borta från den världen? Vad behöver du skyddas från?

Döden? Nej, döden kan inte hålla dig borta från den världen. Om du dör i tron på Jesus blir tvärtom döden din port in i den världen. "Dyrt aktad i Herrens ögon är hans frommas död." (Ps 116:15)

Lidande? Nej, sorg eller lidande kan inte hålla dig borta från den världen. Tvärtom skriver Petrus i 1 Petr 1:6-7: "Därför kan ni jubla, även om ni just nu en kort tid skulle få utstå prövningar av olika slag, för att det som är äkta i er tro – och detta är långt

dyrbarare än det förgängliga guldets, som dock måste prövas i eld – skall ge pris, härlighet och ära när Jesus Kristus uppenbaras.”

Bibeln säger att Gud t.o.m. kan vända det svåra vi möter för att ta fram guldets i våra liv. Vad kan då hålla oss borta från himlen? Svaret är: otro. Det är det enda som kan hålla en människa borta från himlen .

Låt oss ta ett exempel, en händelse hämtad från lärjungen Petrus liv. Det börjar med ett samtal bland lärjungarna där de tvistar om vem av dem som är störst. Vilken tragisk diskussion! Dessutom var den farlig. Vår längtan efter att själva bli störst för oss ut på farliga vägar, kanske t.o.m. ut ur Guds beskydd. Då säger Jesus till Petrus, Luk 22:31-32: ”Simon, Simon. Satan har utverkat åt sig att få sälla er som vete. Men jag har bett för dig att din tro inte skall ta slut. Och när du en gång har vänt tillbaka, så styrk dina bröder.”

Detta är kvällen innan Petrus förnekar Jesus. Vi ser att han är ute på farliga vägar. Han är inriktad på sig själv, sin egen framgång, karriär och storhet, men snart ska han stå där och svära på att han aldrig känt Jesus.

Jesus beskyddar inte Petrus från att göra misstag.

Jesus beskyddar inte Petrus från smärtan.

Men Jesus beskyddar Petrus från att förlora sin tro.

Och inte bara det. Jesus tänker utnyttja prövningen i Petrus liv, så att Petrus efter den svåra läxan ska kunna göra comeback, och använda sin nya erfarenhet för att styrka andra. Så p.g.a. Jesu bön blev Petrus bedrövad över sitt eget svek. P.g.a. Jesu bön föll Petrus på sina knän i tårar och bad om förlåtelse. P.g.a. Jesu bön blev Petrus rikare, och starkare i sin tro. P.g.a. Jesu bön blev Petrus ett exempel på nåd och upprättelse. Problemet är att vi idag har facit över Petrus liv, men inte över våra egna. När svårigheter drabbar oss förstår vi inte vad som sker. Vi frågar: varför? Och vi frågar: hur länge. En av Psaltarens vanligaste frågor är frågan: hur länge? Som i Ps 13:2-3: ”Hur länge skall du glömma mig, Herre? Hur länge skall du dölja ditt ansikte? Hur länge skall tankarna mala, mitt hjärta ängslas dag efter dag? Hur länge skall min fiende triumfera?”

Vi frågar: varför? Vi frågar: hur länge? Guds svar är: inte för länge, Hebr 10:37: ”ty: Ännu en liten tid, sedan kommer han som skall komma, och han skall inte dröja.”

Lyssna, Gud förmår att bevara dig i din tro, inför dina misslyckanden, i din prövning och efter ditt lidande. Det finns något sådant som heter Guds beskydd. Gud har många sätt att beskydda dig på. Som fåren finner skydd hos varandra leder Gud dig till en församling och en gemenskap som är ett skydd över ditt liv.

Guds ord är ett skydd över ditt tankeliv, Ps 119:114: ”Du är mitt skydd och min sköld, jag sätter mitt hopp till ditt ord.” Bönen är ett beskydd, Fil 4:6-7: ”Gör er inga bekymmer, utan när ni åkallar och ber, tacka då Gud och låt honom få veta alla era önsknings. Då skall Guds frid, som är mera värd än allt vi tänker, ge era hjärtan och era tankar skydd i Kristus Jesus.” Och Ps 91:11 säger: ”Han skall befalla sina änglar att skydda dig var du än går.” Jag är övertygad om att det är sant. Jag tror att vi just nu befinner oss i änglars närhet.

Jag har en sak till att säga om bilden av Den Gode Herden, men jag spar den som en inbjudan till vår förbönsstund. (PAUS)

Bilden av Herden handlar om ledning

Så här säger Jesus om Den Gode Herden, Joh 10:27: "Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig." Jesus tecknar en bild av vår relation till Gud. Det är en vacker bild. Den handlar om förtroende och ömsesidighet. Med tiden lärde sig fåren att lyssna in herdens röst. Det tränade fåret lyssnade inte till främmande röster. För fåret är främmande röster skrämmande röster, men de många dagarna i herdens närhet, erfarenheten av hans trofasthet och godhet hade skapat en särskild känslighet för just hans röst.

Detta kännetecknar den intima förtroendefulla gudsrelationen: - Mina får följer mig. Så när jag som David kan säga, inte bara att Jesus är Den Gode Herden, utan också: - "Herren är min herde", då följer jag honom. Jag följer honom de dagar han "låter mig vila på gröna ängar" och de dagar "han för mig till vatten där jag finner ro", men också de dagar då jag måste gå med honom genom "dödsskuggans dal."

Så berättar en herde att det är just dessa dagar, just i dessa passager, när han måste ta sin hjord genom de djupaste och mörkaste dalgångarna... Det är just dessa dagar som fåren håller sig allra närmast herden.

Kan du relatera till det i ditt eget liv? Vet du vad det är att gå igenom dödsduggans dal? Det är i sådana trånga passager det märks om du lärt känna herdens röst och närvaro. Jesu presentation av sig själv som Den Gode Herden visar sig alltså också vara en inbjudan till oss in i gemenskap med honom själv. Bilden handlar om förtroende, intimitet, trygghet och glädje.